II. XV-XVIII AMŽIŲ SENKAPIAI

Algirdas Gedeikis

JUTKONIŲ SENKAPIŲ YRINĖJIMAI

Senkapiai yra Panevėžio raj. Naujamiesčio apyl., 600 m į šiaurę nuo kelio Naujamiestis-Sidabravas, 100 m į pietus nuo Radviliškio raj. ribos, 200m į pietvakarius nuo Kudrėnų kaimo kapinių. Senkapis užima 100x100 m dydžio teritoriją ir yra neaukštoje kalvelėje Panevėžio raj. Liberiškio ūkio dirbamame lauke.

1988m vasarą Melioracijos valdybos traktorininkai, stumdydami žemes, pastebėjo žmonių kaulus. Maždaug 0.5 -0.8 m gylyje atidengti kapai. Rastos įkapės - peilis ir žiedas, perduoti respublikinės mokslinės metodinės kultūros paminklų apsaugos tarybos archeologams. Jutkonių senkapis
įrašytas į kultūros paminklų apskaitą.

Senkapis netyrinėtas. Siekiant patikslinti paminklo teritoriją, jo archeologinę vertę, išlikimo laipsnį bei datą, 1990m buvo organizuota archeologinė ekspedicija. Dirbo Panevėžio 12-oji vid. mokykla ir Panevėžio raj. valdybos kultūros ir sporto skyrius.

Kasinėjimų metu įvairiose vietose buvo iškastos keturios perkasos ir ištirtas bendras 73 m^2 plotas. Dviejose perkasose kapų ar jų buvimo žymių neaptikta. Likusiose dviejose rasti
septyni griautiniai kapai. Jie buvo 0,1-0,6 m gylio duobėse. Visi mirusieji laidoti galva į vakarus, vakarų-rytų kryptimi, aukštielninki. Ne visur kapuose rasti visi griaučiai. Penki kapai buvo su įkapėmis. Kapuose Nr.2,5 ir 6 aptikti peilių fragmentai. Kape Nr.5 rasto peilio medinė rankena sutvirtinta odiniais dirželiais, o jos galas - žalvariniu apkaustu. Kapuose Nr.2 ir 5 aptikti žalvarinių sagtelių fragmentai. Bene turtingiausias įkapėmis buvo kapas Nr.6, kuriame, be

anksčiau išvardytų įkapių, dar rasti du žalvariniai smeigtukai su nedidelėmis apvaliomis galvutėmis, taip pat trys vienodi žalvariniai žiedeliai.

Keturiuose kapuose aptiktos 9 monetos arba tik jų fragmentai. Restauravus 5 monetas, nustatyta, kad tai buvo lietuviškas Žygimanto I pusgrašis, Žygimanto Augusto denaras, dvidenaris bei lenkiškas Aleksandro pusgrašis ir Jono Kazimiero šilingas.

VU atlikus osteologinės medžiagos lyties ir amžiaus diagnostiką, buvo nustatyta, kad iš 7 rastų žmonių kapų du buvo vaikų, vienas - moters, keturi - vyrų. Mirusiųjų amžius svyravo nuo penkių iki 60 metų.

Manoma, kad Jutkonių senkapyje buvo laidojama nuo XVIa. pradžios iki XVII a. ar net ir vėliau.

Gintautas Karnatka

XV-XVII A. SENKAPIO TYRINĖJIMAI KERNAVĖJE

1991 m. Kernavės archeologijos ir istorijos rezervatinio muziejaus ekspedicija tęsė XV-XVII a. kapinyno senųjų Kernavės bažnyčių šventoriuje tyrinėjimus (žr. ATL 1988 ir 1989 metais. V., 1990. P. 138-140).

Kapinynas yra Kernavės, Širvintų raj. miestelio pietiniame pakraštyje, į rytus nuo Kernavės, mūrinės bažnyčios. 1991 m. buvo tęsiama ankstesnių tyrinėjimų metu pradėta kapų numeracija. \ šiaurę nuo ištirto ploto buvo tiriamas 125 m^2 plotas (5x25 m). Šiaurės vakarinėje perkasos dalyje aptikus varpinės (vienalaikės su 1739 m. bažnyčia) pamatus, perkasa praplėsta 3 m šiaurės ir vakarų kryptimis. Norint nustatyti kapinyno ribas, taip pat ruošiant kapavietę ankstesnių tyrinėjimų metu aptiktiems žmonių kaulams perlaidoti, 4 m į rytus nuo pagrindinės perkasos